

פרוטוקול מס' 21

מישיבת ועדת הפנים ואיכות הסביבה
יום ג', כ"ט באייר תשל"ד, 21 במאי 1974, שעה 08.30

נ כ ח ו:

חברי הוועדה:

י. חמיר - היו"ר
ב.צ. קשת
א. ורדיגר
א. הרליץ
מ. ורטמן
נ. אליעד
ד. קורן
א. יפה
י. בארי
י. שמיר
ב. מואב
ש. לויץ

מוזמנים:

ש. הלל - שר המשטרה
ש. רוזוליו - המפקח הכללי
ניצב נוביק - משטרה
י. בן-פורת - משטרה
ח. קוברסקי - מנכ"ל משרד הפנים
י. מרקוביץ - משרד הפנים
ש. רותם - משרד הפנים
עפרת השמשוני

מזכיר הוועדה:

ר. ברזני

ר ש מ ה:

מזל כהן

סדר-היום: כוננות הישוב בשעת חירום.

743

(מקום כ"ט 29.5.74)

היו"ר י. תמיר:

אני פותח את הישיבה.

אני מקדם בברכה את שר המשטרה ועוזרו מר בן-פורת, את מנכ"ל משרד הפנים. שר הפנים היה מיועד להשתתף עמנו. בראשית הישיבה הוא קיבל קריאה להתייעצות.

אנחנו הזמנו את נציגי הממשלה:

פנים ומשטרה, להחליף דברים, תוך כדי שמיעת סקירתם על בעיות שעוררנו בישיבה קודמת, ביום ו' האחרון. בישיבה הזאת, חברי ועדת הפנים, מכל המרכיבים שהשתתפו בישיבה, היו תמימי דעים, שהגיע הזמן לכונן גוף כל-ארצי לענייני אבטחה ושמירה. החברים היו בדעה אחת, שיש לכונן גוף כל-ארצי וקיום אבטחה, שמירה, בטחון פנים הארץ, במוסדות ציבור, חינוך, וליצור מסגרת של שירות מביין אלה שאינם חייבים בשירות צה"ל, בשירות כוחות הבטחון, על-מנת לתרום תרומתם האזרחית לקיומו של הבטחון האזרחי. זו דעה כללית.

בינתיים, שמענו שהמשטרה ומשרד

הפנים החלו בפעולות בכוון זה.

אני מוסיף שתי נקודות כבסיס לויכוח. אני חושב שוועדת הפנים צריכה להוציא "קול קורא" לציבור על כל עדותיו ומרכיביו לשמור על כבוד הדדי ועל יחסי אזרחים תקינים. הכוונה היא, קודם-כל, לאירועים המעציבים שארעו בהתנגשויות בין יהודים לבין בעל בריחם הדרוזים, ואני אציע במהלך הישיבה טיוטת סיכום אשר תופץ בין החברים.

סעיף נוסף הוא, ההפגנות ופיזורן. אנחנו חיים במדינה חופשית, דמוקרטית. נוהליה בתחום זה, יצאו להם מוניטין. יש לברך את המדינה ואת המשטר שלה על כך. אנחנו נותנים חופש להפגין, לשבות. זו זכות אזרחית ממדרגה ראשונה וצריך לשמור על זכות זאת. היא נתונה לבני-האדם, באותה מידה שמורה הזכות בידי השלטון להקפיד שהזכות הזאת תהיה במסגרת החוק והסדר, במידת האפשר במתכונת שהמדינה לא תסבול ממנה.

אני רוצה שוועדת הפנים תתייחס

לנושא הזה, ובהצעת הטיוטה שאני אציע תובע גם עמדתו.

אני חושב שכל הגורמים, הן הגורמים האזרחיים: המפגינים והארגונים העושים את הפעולה, ונציגי השלטונות - חייבים בהתאפקות מירבית כדי שאויבינו ומשנאינו לא יירונו נחת ממריבות פנימיות. בהתאפקות זו חייבת המדינה בימים קשים אלה יותר מכל.

אני חוזר על הסעיף האחרון, שהאירועים - ארועי הדמים - שארעו בצפון, בישובים: קרית שמונה ומעלות, הוכיחו לנו עד כמה איננו מאורגנים מהרבה בחינות, וחובת ועדת הפנים של הכנסת לתת את דעתה למה שאירע, אולי גם לתרום בכוון שיפור ותיקון הדברים. אין הדבר נוגע לוועדת החקירה שעליה החליטה אתמול הכנסת. אני רוצה להתייחס לאספקט הציבורי הרחב של מכלול הבעיות הקשורות בשמירה, בשירותים באבטחה, בארגון הציבורי, במטרה לעמוד הן לקראת כל אפשרות שכנראה מתוכננת בחדרי חדרים.

אני אבקש לשמוע סקירה קצרה

משר המשטרה וממר קוברסקי. אך לפני כן אתן את רשות הדיבור לחה"כ קשת.

ב.צ. קשת:

אני רוצה להעיר שני דברים:
ראשית - הגשתי הצעה לסדר-יום
לדיון דחוף בכנסת עם הכותרת: "הקמת רשות מינהלית אחת לבטחון פנימי".
מתוך הכרה שטחית, או מתוך כל מיני שיחות שהעלינו במסגרת ועדת הפנים,
בעיקר עם נציגי המשטרה - אני לפחות הגעתי למסקנה - שאחת הבעיות שלנו
היא, שישנן כמה רשויות, כמה זרועות, שכל אחת מהן מטפלת בנפרד, לפעמים
מתוך אי-התאמה, לפעמים מתוך מלחמת יוקרה, והדבר הזה פוגע באפשרות של
התגוננות, לחימה.

בנשיאות הכנסת הודיעו גם נציגי
הממשלה וגם מטעם ועדת חוץ-ובטחון, שבדיוק אותו נושא עומד לדיון בוועדת
שרים לענייני בטחון וכך יועלה בוועדת חוץ ובטחון, ונתבקשתי לבדוק מחדש,
האם להגיש הצעה זאת או לא.

הייתי שמח מאד, אם כבוד שר
המשטרה יתייחס גם לנקודה זו. זה יעזור לי להחליט האם להריץ את ההצעה
שלי או לתת לנושא שיתברר בשני משורים.

דבר שני, בנוגע להפגנות.
נשיאות הכנסת אשרה אתמול הצעה לדיון דחוף בכנסת. זה יבוא היום, לכל
המאוחר מחר, ולכן, אני לא חושב שוועדת הפנים צריכה לדון בעניין זה,
כשיש דיון במליאה, ואני מקווה שנושא זה יחזור לוועדת הפנים בצורה
רשמית כהצעה.

מ. ורטמן:

מה היא ההצעה?

ב.צ. קשת:
פיזור בכח של מפגינים, הצעה אחת.
הצעה שניה - פיזור ההפגנות
ומאסר המשתתפים בה.

ד. קורן:

אני מבין שיהיה על זה דיון
מיוחד. אבל, אני רוצה לנצל את
העובדה שאנחנו יושבים עם שר המשטרה והמפכ"ל, ולשאל אותם - מה קרה?

הדעה הרווחת בציבור היא שההפגנה
הזאת פוזרה על לא עוול בכפם, והיה שימוש בכח. הרושם שנוצר, שהמפגינים
לא היו ראויים לפיזור מהסוג הזה.

אני רוצה לשמוע אינפורמציה,
אפילו אם תהיה ישיבה בעניין זה.

היו"ר י. תמיר:

להערה של חה"כ ב.צ. קשת יש
יסוד מוצק של נוהלים ואנחנו
נאמנים להם. אבל האמת היא, שלא רק לכך התכוונתי. אני לא בחרתי את
נשיא המדינה. אבל אם נשיא מותקף, אני לא יכול לעבור לסדר-היום. זה
חלק מהנוף שהתפתח במדינה. אני רוצה להזהיר את עצמנו. לכך צריכים
לחת את הדעת. הצעה כזאת לא קיימת.

אני, כל העת, טוען, שאם לא תהיה
במדינה הזאת התנהגות המושחתת על חוק וסדר - המדינה תיפגע קשות. לכך
התכוונתי.

ועכשו נשמע את סקירתו של
שר המשטרה.

שר-המשטרה מ. הלל:

חברי כנסת, אדוני היו"ר.
אנחנו מדברים על בטחון פנים,
ואני חושב שישנו מקום, במסגרת של ועדה זו, להרחיב קצת את היריעה של
ההתגוננות האזרחית בכלל, בתוכה ישנו עניין בטחון פנים.

אנחנו צפויים, ולפחות, ערוכים לבחון את עצמנו מבחינת יכולת העמידה של הישוב האזרחי בכל מיני מבחנים על כל צרה שלא תבוא, אם זה פיגועים של התפוצצות חומר נפץ, או מכונת תופת; ואם זה פיגועים של חוליה, פיגועים בירי מעבר לגבולות, ויש לי, בהחלט, הרגשה שנושא זה ראוי שייבדק על כל הרבדים שלו: החל מדברים פשוטים ומקובלים, כמו ענין של מכבי-אש, עזרה ראשונה ומקלטים, וענין של דרך התנהגותו של הציבור.

אני חושב שכל הנושא הזה הוא נושא שאיננו עומד במצב שהוא יוכל לענות על הצרכים, על כל צרה שלא תבוא. בתוך כל זה ישנו נושא ספציפי, בטחון פנים, שהכוונה היא לענין של פיגועים, למעשה, נסיון לסיכול פיגועים וטיפול במקרה שישנו פיגוע זה או אחר.

אני לא אגיד שהדברים מוגדרים במאה אחוז. אבל, בפרקטיקה לא היתה בעיה ממשית של דברים בלתי ברורים. ישנם נוהגים שצריך לשנות אותם. אבל, אני פשוט מציין, שאם נחקלנו בבעיות, לא בגלל חוסר בהירות, בגלל חוסר הבנה. לפעמים, בגלל חוסר אמצעים. לפעמים בגלל שיקולים אחרים.

אין לי ויכוח, שהמטרה זקוקה לקבל בכל ימות השנה - בוודאי בתקופה זו - אנשי הגנה לתגבור. זה קיים ואין ויכוח. השאלה היא, כמה אנשי הגנה מקבלים, לכמה זמן מקבלים אותם. פה יש בעיות שאולי לא כל כך מן ההגדרה, אלא מן אופן הביצוע. אין כל ספק שנמצאים בעיצום של תהליך קביעת דברים בצורה יותר מגובשת. אני רוצה לקוות, אולי בצורה יותר טובה, והייתי אומר, באופן כללי, שאנחנו כיום אומרים, פחות או יותר, כך: ישנם מקומות שהם בסמיכות גדולה לגבולות, והם, למעשה, מהווים חלק מהגבול, בוודאי ובוודאי, במקומות מסויימים, ואני לא אכנס לפרטי מפה, לא משום שאני חושש לומר פה. זו ועדה וישנו פרוטוקול, ואני לא מציע שנכנס לפירוש מדוייק.

ישנם אזורים והם מקובלים ומוסכמים, שגם עכשו, הבטחון השוטף בהם ייעשה, למעשה, ע"י הצבא, מתוך הנחה, שהצבא הוא פועל אקטיבית בגבול הזה, ואז הייתי אומר, במקום כזה, במידה שישנן יחידות מטרה או יחידות משמר הגבול, הן תהיינה כפופות לצבא. המפה קבועה וברורה, ואני לא חושב שבענין זה יש עוררים ובענין זה יש בעיה.

באזורים אחרים, מחוץ לאזור זה - האחריות של הבטחון השוטף, אולי יותר מאשר קודם - תהיה מוטלת על המשטרה ולו רק בגלל שיקול, לא להטיל על הצבא מה שהוא לא מחוייב לעשות, כדי לאפשר לו להעריך לדברים אחרים. אבל, בהחלט, מתוך ראיית הצורך האובייקטיבי הכללי.

אני אומר את זה, משום שישנן אפשרויות גדולות מאד לצבא, שאינן קיימות למשטרה ואולי לא יהיו קיימות גם אם תקבל תגבור מסויים. כשאנחנו מקבלים ומנסים להתאים את עצמנו למצב החדש הזה, שיכולים לבנות פחות על התערבותו של הצבא - אני מודה, לא בהתלהבות ולא משום שיש בטחון שבכלל לא צריך שום דבר כזה - אלא שישנה בעיה אקוטית, כי אנחנו רוצים שהצבא יתרכז במשימות המוטלות עליו.

ברור שזה איננו יכול להעשות בכוחות הקיימים. אתמול המפכ"ל אמר את זאת. מזה זמן רב, שעבודת המשטרה הרגילה מבוצעת בצורה חלקית, כמעט סמלית, החל מסיוורים חקירות וכו'. כי, פשוט, אותו כח של המשטרה שמוטלים עליו דברים משטרתיים רגילים - אם אקח חשבון של החודש האחרון, במה עוסקת המשטרה, נראה, שהיא עוסקת בשמירות, בפיגועים, באירועים ובהפגנות.

אני ארשה לעצמי לומר, ואני מציע לנו לקחת בחשבון, כשאנחנו מטילים את המשימות הבלתי אפשריות על המשטרה, עלינו לדעת בצורה מפורשת, שזה בא על חשבון יכולתה של המשטרה

למלא את התפקידים השוטפים שלה. ואם אומר לכם, מה מידת כח האדם שהמטרה צריכה כיום להשקיע, לא להגן מפני פושעים, לא להגן מפני מחבלים, אלא להגן מפני אותם אנשים טובים שליבם מר עליהם - אני אומר לכם, זו שערורייה ממדרגה ראשונה שכולנו עוד חייבים לתת את הדעת. כאשר אנחנו צריכים להקצות חלק גדול מאד מכוחה של המטרה על-מנת לשמור על נשיא המדינה, על שר הבריאות, שר החינוך ועל מפגינים כאלה ואחרים - תדעו, הכל הולך לאותו ענין. ואני, לצערי העמוק, יודע את זה ואני צריך לתת את הדין. המטרה אינה ממלאה את התפקידים הרגילים, אלא באחוזים קטנים ובדברים הדחופים ביותר. כולנו, כיום, משקיעים את המאמץ גם לגבי בעיות פנים ופיגועים, והגעני למסקנה, שאפילו השוטרים שעובדים, איך להם יותר מ-24 שעות ביממה. כשאני אומר, הנטל מוטל בעיקרו על המטרה - במטרה כמו שהיא, איך מה לדבר.

אנחנו מנסים לתגבר את כוחה של המטרה מבחינת כח-אדם ואמצעים. אני הייתי רוצה לומר, בשלב זה, המיגבלה היא לא הכסף. אבל, ישנה בעיה של כח-אדם, ואנחנו הולכים בכמה דרכים כדי לנסות לתגבר כוחה של המטרה, מתוך תקווה שאולי אז נוכל קצת יותר טוב להתמודד עם הבעיות. לא הרבה יותר טוב, אלא אם נקצה כוחות גדולים. אינני רוצה שאנחנו ניקח את הצנחנים שנמצאים 6 חדשים במילואים, וברגע שהם משתחררים שולחים להם צו קריאה. אינני רוצה שנקרא לשריונאים, ואתם יודעים במה הם עוסקים.

מה המקורות שאנחנו מתארים לעצמנו, שנוכל להיעזר בהם? דבר אחד, שהוא כבר קיבל אישור של הממשלה ויונח עוד השבוע על שולחן הכנסת, כשיהיה חוק שיפתח יכולת מסויימת לקבל אנשים נוספים לחייל בצורה זמנית. הצעת החוק מדברת עד לשנת 1977, וזה לאפשר למטרה לקרוא לפנסיונרים, בין אם הם אנשי מטרה לשעבר, או עובדי בטחון אחרים - לקרוא להם להתגייס לעבודת המטרה, כאשר אנחנו מתגברים על לקונה קיימת, שמי שמקבל קיצבה, לא היה כדאי לו לעבוד במוסד ממשלתי, משום שזה מקזז את הקיצבה. הם מוצאים עבודה בכל דבר אבל לא במטרה.

נעשה בענין זה שינוי שהוא די משמעותי שאומר: המטרה תוכל לקרוא אנשים לשירות בשכר, כאשר זה לא יקזז את הקיצבה שלהם. אני דרשתי, שהם יקבלו את הקיצבה במלואה ואח המשכורת במלואה, ומס-הכנסה יתחשבן אתם. הצענו ודרשנו שבמקרה כזה, שני שלישי של הקיצבה ומשכורת מלאה. זו הצעה שמונחת, ואפשר להכניס שינויים רבים. כי אם נוכל לגייס אנשים בתוך הערים, או נוכל לשלוח אותם למקומות, כמו קריה-שמונה ומעלות - זה יכול להיות דבר לא מבוטל. זה לא כח סוג א'. מדובר באנשים מגיל 55 ומעלה. אבל, אלה אנשים עם רקע, עם נסיון, ואני חושב שחרף העובדה, שהם לא אנשים צעירים, הם יוכלו למלא את התפקידים שלהם.

אני פונה אליכם, כאשר הצעת-החוק תהיה מונחת בפני הכנסת, תעבירו בה את הקריאה הראשונה, השנייה והשלישית, תוך יומיים ולא תוך שלושה חדשים. אני בהחלט בטוח שהוועדה תעזור בענין זה, לכך אני פונה אליכם, כמי שמסייע לנו, ואם תוך כדי טיפול בכנסת, אנחנו נקל על התנאים - גם כך תבוא ברכה. זה מקור אחד שאנחנו יכולים להיעזר בו.

מקור שני, והוא לא חדש. אני הודעתי לממשלה שאני מתכוון להעלות מחדש את ענין הקמת יחידת מילואים של המטרה. זה יתן יכולת להגיע לכמה עשרות אנשים, שתוכל לעזור לנו כל ימות השנה, ואפשר לבנות עליה בימי חירום.

יום כמו אחמול, למשל. המטרה צריכה לקרוע את עצמה, עם צעדות, עם כינוסים, יום ירושלים, מפגש בגבעת התחמושת, ואלפי אנשים ליד הכותל, עם הפגנות פה ושם. אני רוצה שתדעו - אנחנו מדברים על אותם אנשים, ומה שהייתי צריך לשים על הפגנות, אני לא יכול לשים כדי לשמור על פיגועים מבחוץ.

הדבר השלישי - הקמת, מעין משמר אזרחי, במסגרת התנדבות בשלב זה. אם נזדקק לחקיקה, נשתמש בחקיקה. אנחנו מדברים על אנשים שהם מעבר לגיל הג"א. כל מיני ותיקים. זה אלמנט אחד.

אלמנט שני - אנשים שלא נקראים לשירות צבאי או לשירות מילואים מטעמים של בריאות, לפעמים מטעמים של הכנסה, תלמידי ישיבות, שכל מה שאני דורש מהם, כמה שעות בשבוע, כדי לשמור על הסביבה שבה הם גרים.

ועוד אלמנט - של אנשים צעירים שאינם אזרחים ישראלים, אלא תושבים ארעיים, סטודנטים.

אם ניתן עידוד ציבורי, אני מאמין שנוכל להקים דבר לא מבוטל. זה יוצר הרבה בעיות, החל מאנשים בלתי מאומנים, ובעיות משפטיות שלמות. אנחנו מטפלים בזה במלוא המרץ, ואחמול הוקמה ועדת שרים, כדי לסכם את כל הפרטים הטעונים סיכום בנקודה זאת.

הגורם הרביעי והוא המכריע - זו יכולת של הסתמכות הרבה יותר גדולה על הג"א, שיעמדו לרשות המשטרה לא במספרים המגוחכים שאנחנו קבלנו עד היום, אלא במספרים, שאולי לא יענו על הבעיה, אבל מגוחכים פחות. מדברים על 3 משמרות, לא של אנשים צעירים ביותר. אתמול סוכם שתהיה נכונות להיענות גדולה ללא פרופורציה למה שהיה עד היום.

כאשר אנחנו אומרים הג"א - זה לא רק אנשים. הם יבואו עם נשק, עם רכב וקשר. אני מעלה פה רק בראשי פרקים את הנושא, משום שלי ברור, שקבלתם של אנשי הג"א, ללא כל הלוגיסטיקה - אנחנו לא יכולים להיעזר בהם.

בקשר למשמר אזרחי, אני שומע שישנן יוזמות פרטיות. אין לי כל התנגדות, שמשמר אזרחי לא יטופל ע"י המשטרה. אני לא מחפש תעסוקה ולא צרות. דבר אחד ברור - אנחנו לא צריכים לעשות שלכל אחד יהיו כוחות משלו.

כידוע לחברי הוועדה, ישנה ועדה בין-משרדית, שבוחנת באופן ססטמטי את כל הנושאים הטעונים בחינה מיוחדת באשר להבטחתם והגנתם של בי"ס, בי"ח וכו'. אנחנו מדברים על חגבור כח משטרה, על תוספת ניידות. אין אנחנו מעלים לרגע על הדעת, שאת כל האובייקטים שצריך לאבטח אותם, אנחנו נאבטח ע"י משטרה או ע"י אנשי מעקב. חשאלו אותי מדוע? משום שחסר כח אדם - זה לא מדויק. אם אקבל 3 אלפים שוטרים, גם אז, אני לא אציב אותם ע"י כל מוסד. ישנם, מוסדות חינוך בעיקר, המוכרים בידי משרד החינוך והתרבות, כ-8 אלפים. למעשה, זה 10 אלפים, עם מעונות ילדים, בחי חינוקות.

אין כל הגיון בעולם, שניקח 10 אלפים אנשים ונחלק אותם לכל המוסדות האלה.

ייתכן שיש אי-הבנה. אנחנו דורשים מהציבור, מהמורה, מהגננת, לא לקבל על עצמם את הבטחון לבי"ס. דבר אחד שבו הם יכולים לעזור, זה לבוא ולהסתכל בכתה, לפני שנכנסים הילדים, אם אין מזוודה עם חומר נפץ. חלילה, היא לא צריכה להיות חבלנית כדי לפרק את זה. אם יש חומר נפץ, היא צריכה לפנות למשטרה. המשטרה מבטיחה כל מה שהיא יכולה. אם יהיה חוסר נכונות של האזרח להכנס לפני הילדים כדי להסתכל מה שיש בכתה, אנחנו חוזרים ואומרים - האחריות הפורמלית, חס-וחלילה, לא מוטלת עליהם. מה שאנחנו מבקשים, זה לבדוק את ה"נקיון" של החדרים והחצרות. את זה יכולים לעשות גם ההורים ומורים.

דבר שני - גם מעבר לזה, אנחנו לא נקבל על עצמנו ונחתן שמירה, על כל אחד מהמוסדות, שמירה צמודה. אני מקבל מברקים מכל מיני מוסדות: אנחנו מודיעים, שהשמירה שקיימת אצלנו אינה שווה ואנחנו, משעה 12.00 מטילים את כל החובה, שיבואו גורמי הבטחון וישמרו עלינו. "רשות השידור" שולח בשבת, כתוב שזה מברק. עם העחקים לשר ההסברה, למנכ"ל, ולמנהל רשות השידור: אני מודיע, כל השמירה שלנו לא שווה. אנחנו מטילים עליך את העניין.

ב.צ. קשת:
אני חושב, שהפניה באה הודות לי. מפני שאני באחי לקריה להשתתף בשידור, והוכחתי לאנשי "קול-ישראל" שאיננו ליד יכול להשתלט ולשדר שנגמרה מדינת-ישראל וקמה פה מדינה פלשתינאית. אין כל שמירה. אפשר להכנס ולעשות מה שרוצים. יושב אדם מבוגר, שע"י מכה אפשר לשחק אותו.

שר-המשטרה מ. הלל:
אני שמח שאתה מציין את זה. לי אין כל ספק שמחבלים יכולים להשתלט על תחנת השידור. אני מצפה מאנשי רשות השידור, שישנם בתוכם בחורים חזקים ובריאים, שאם הם חושבים שהשמירה לא מספיקה הם יוסיפו עצמם בתורנות לשמירה על המקום הזה.

ב.צ. קשת:
ברשות השידור - חייבת המשטרה לשמור בצורה יותר רצינית.

שר-המשטרה מ. הלל:
אני חייב באותה תל-אביב, גם לרשות השידור, לבי"ס, בי"ח, ביכ"נ. השמירה שלנו צריכה להיות, לא ע"י הצמדות לכל מוסד. השמירה צריכה להיות ע"י ניידות, ע"י קשר מתמיד עם המקומות. לתת את האמצעים, לתת תאורה, גדף, נשק. אנחנו לא נעמוד ליד כל אחד ממוסדות אלה ע"י כוחות קבועים שישמרו יום ולילה. אין בזה תועלת. אני רוצה, שכח המשטרה יהיה כח שיוכל לסייר, לבקר את כניסת העיר, מקומות מסוכנים.

בואו נשלים עם העובדות. אין אנחנו יכולים לתת שמירה סטטית ליד כל אחד ממוסדות אלה שהם יעד מרכזי. בינתיים הם משתלטים במעלות ובקריית שמונה, ואני לא אוריד אף אדם מקריית-שמונה, כדי להעמיד אותו ליד תחנת השידור, ואין לי נוסף למה שיש לי, ולא כלום.

בענין ההפגנות - אני אומר לכם במלוא הרצינות - בענין זה נהגתי, והגישה של כולנו היתה ליברליות בלתי מוגבלת. אנחנו מדברים על מדינה דמוקרטית. זה אומר יכולת לבטא דעה, וברוך השם, יש יכולת לבטא דעה בכל האמצעים. קיימת אפשרות של הבעת דעה ע"י הפגנה. הפגנה צריכה לקבל רשיון. לא היה מקרה שבאו למנוע מפגינים שלא בקשו רשיון.

למה אנחנו מחנכים את עצמנו? להפר את החוק מראש. גם כאשר עמדו ללא רשיון, אמרו: החברים במצוקה, אז זה לא כל-כך חשוב. אבל כאשר עוברים את הגבול, והשאלה אינה זכותי להביע דעה, אלא לומר, אם אתה לא מקבל את דעתי, אז חייך לא יהיו חיים. אתה לא יכול לפעול, לא יכול לטפל בדברים. ואני דברתי על הצד הבטחוני. בכל זאת, קצת שיקול דעת. מה רוצים מעצמנו? זה התחיל ליד ביחה של ראש-הממשלה ללא רשיון. זה לא חשוב. אמרו: מה זה חשוב, אנחנו רוצים, כמה יהודים, לשבת כמה שעות. אמרנו, בסדר. אח"כ הפך המקום לפסטיבל.

ד. קורן:
היה ידוע שזה כמה שעות?

שר-המשטרה מ. הלל:
לנו לא ידוע שום דבר, כי לא דברו אתנו על זה. אבל, כאשר דברו אתם, הם אמרו: עד מחר. אח"כ התחיל מירוץ השליחים. באה קבוצה ויושבת, ועוד זו מבטיחה שהיא תפנה, באה קבוצה חדשה.

מוחר לאדם, גם כשהוא בתפקיד לומר, כשאני מגיע הביתה עם לילה, אני רוצה להיות מסוגל להיות בבית ללא הפרעה. אבל, אתם צריכים להניח, שגם מי שאתם מתנגדים למדיניות שלו, תהיה לו אפשרות להיות במנוחה, על-מנת להיות מסוגל, אפילו מתוך נקודת ראותו, לשקול באופן הגיוני. אני לא מקבל את העניין, שמוחר לרדוף אדם גם בביתו. יש לו אשה וילדים ושכנים. לא יום ולא לילה ולא ימים. פנינו אליהם, אמרו: כן, אתם צודקים. פנה אליהם חה"כ בגיין, אמרו: יהיה שקט. תנו עד מחר. עד ערב שבת, עד מוצאי שבת, ובזה נגמר העניין. תאמינו לי, כאשר ישנה תנועה כזאת ליד ביתה של ראש-הממשלה, זה סיכון בטחוני. זה מצריך כוחות גדולים.

במוצאי שבת מתחילה התנחלות חדשה של חברים חדשים, צעירים שהגיעו לקו. זה בלתי אפשרי. אלה הבטיחו פעם ופעמיים. לא חשוב שלא בקשו רשיון. אמרנו להם, משרד ראש-הממשלה, זה לגטימי. אז בקשו רשיון, תוך הבטחה שלא תהיה הפרעה לעבודה. פעם בקשו, האריכו אותו.

חזרתי ממעלות במצב-רוח קשה מאד. מה שעבר עלינו, קשה לתאר אותו. אני מגיע לישיבת ממשלה שמתחילה בשעה 10.00 בלילה. עומדים שם חברים, שרוקדים ושרים. יצאתי מדעתי. איפה אנחנו חיים? אבל אני לא בא ואומר, למה אתם רוקדים. מתחילה הישיבה, אחרי יום מורט עצבים לכולנו. מותר לשבת בחדר הממשלה ולשמוע מה שאני מדבר? חברי-הכנסת הבטיחו שהכנסת תוכל לקיים דיונים ללא הפרעה. אין חוק כזה לגבי משרד של ראש-הממשלה.

אתמול, שוב. הביאו בי"ם בשעות הלימודים. ילדים וילדות מבית-ספר. אני לא יודע בשביל מה משלמים כסף למורים. עומדות נערות, צורחות צריחות אימים. אי-אפשר להבין מלה. אני כבר לא מדבר על זה, שהמשרדים משותקים.

בעניין זה נהגנו בהתאפקות בלתי רגילה. חביאו בחשבון אותם אנשים שהיינו צריכים לרכז בהפגנה זו או אחרת, ובשבילם זו שעה ה-25 שהם עובדים, או שמורידים מהמטרות המוגדרות של המשטרה. ומותר לכולנו לדעת, אנחנו לא יכולים לדרוש יותר מזה.

ד. קורן: אז מה היה ה"קש ששבר את גב הגמל"?

שר-המשטרה מ. הלל: דבר ראשון - הפרעה ססטימטית במשך שעות לעבודת הממשלה. אני אומר: מותר לשדר, להביע דעה. אבל, אם אדם מפריע לשני בחייו, בעבודתו ובמילוי תפקידו - ישנו גבול לדמוקרטיה. הדמוקרטיה היא על-מנת שתביע את דעתך ולא על-מנת להפריע בתפקידו.

ש. רוזליו: אין לי מה להוסיף לסקירה. אני מבקש להדגיש כמה נקודות. קודם כל, נתייחס לעניין הראשון. מה פירושו של העברת אחריות. מכל האלמנטים שהוזכרו - יש אלמנט נוסף, אלמנט הזמן. אנחנו אומדים את מספר כח האדם הדרוש לאותן אבטחות, בהרבה אלפים של בני-אדם. ברגע זה, איני יודע אם הצבא יהיה מוכן להקצות כח אדם. זו שאלה מרחיקת לכת אם נצטרך לגייס אלפי בני-אדם למילואים מעל ומעבר למה שגוייס עד היום.

היו"ר י. תמיר: עד היום ישנם צעירים חייבי מילואים, שבגלל תקלות מערכת הקריאה ושילובם בשירותים, איננו מתבצע. זה ליקוי שאיננו שייך לכם.

ש. רוזליו: אני בטוח שזה לא יתוקן מהיום עד מחר, כשיש התעסקויות של גורמי הבטחון. לכן, אני רואה רשות, בפורום זה, לומר דבר אחד. אף אחד לא יכול לעשות, שברגע מסויים הכל יהיה בסדר והכל יהיה מובטח.

אי-אפשר שמליון וחצי במדינה, ישמור על מליון וחצי השני.

דבר שני - ישנם כיום הקריאות לנשק לכולם, ולשמור על הכל, ולמה הרשו טיולים. אני רוצה, שכל אחד מכם ידמיין לעצמו, מה היה קורה, אם במעלות או בחצור, בזמן ההלוויה, היה נשק לכולם. אני לא מעלה על דעתי, מה היה יכול לקרות. אנחנו בתוך עמנו יושבים. היצרים משתלהבים. איש לא טומן את ידו בצלחת, לא מבחינה פוליטית וציבורית, ולא מבחינה אינטרסנטית אישית. דיה מלה אחת, כדי להביא לאסון נורא. אני שואל שאלה רטורית. מי יחליט מי יקבל נשק. מי יתן את הדו"ח, למה לא היה נשק ל-X באותו רגע שהיו חבלנים.

ישנו ענין קוטבי ואינני מתייחס לאף אחד אישית. אני חי במדינה בדיוק כמו כל אחד. צריך לטייל או לא? ישנם, למשל, גורמי קומניקציה שמודיעים לאויב שבגלל סיבות בטחוניות לא באו לחגיגות ירושלים. מצהירים קבל עולם - הציבור הישראלי מבוהל. אני לא יודע אם יש שיקול דעת בזה.

אני רוצה שיהיה ברור לחלוטין. מכל משאבי כח-האדם שהשר הזכיר, אהיה אופטימי אם כל הענין יתחיל לפעול תוך כמה חדשים. אחרי הכל מדובר על מבוגרים. על אלה שלא הולכים לצבא. על בריאות לקויה. על אזרחי חוץ וכל מיני אנשים. מישהו חושב שזה יהיה גוף ברזל שיבטיח את מדינת-ישראל!?

אני רוצה לומר לכם, שמבחינת חקירות, המצב לא טוב, ואתם כוועדת פנים תשאלו אותנו בעוד כמה חדשים: למה יש עבריינים? אני מודיע, שלא תהיה תשובה, וצריכים להיות מודעים לענין זה. כי דבר אחד אסור שיקרה. אסור להפוך את המשטרה לחברת שמירה.

ובענין הערכויות שמירה אלה. גם אם יתנו את כל הכסף שנצטרך, והולכים בשבוע הבא להגיש "תפריט" מאד ניכר, גם בכח-אדם, באמצעים ומשאבים - צריך להיות ברור, שישנו גורם של זמן. גם אם יאמרו מחר, החקציב בלתי מוגבל - גם אז יקח זמן, הארגון, הרכש. יש מוצרים שאינם קיימים בשוק וצריך להביא מחו"ל, ואולי אי-אפשר להביא מחו"ל. למשל, על אקדחים, חל אמברגו. צריך לספל ולראות איך להביא את זה ארצה. היום אי-אפשר להשיג בד במדינת-ישראל, כי יש בעיות אחרות.

נקודות אור יש לך?

ב.צ. קשת:

לא היום. לא נסתכל הצידה, כשהנוף לא יפה. אלה הן העובדות.

ש. רוזליו:

לענין ההפגנה. השר אמנם קיבל את האחריות הפרלמנטרית לפיזור ההפגנה. אני רוצה לומר, מבחינה חוקית, האחריות בידי מפקד המחוז. מפקד המחוז צריך לשקול אם הפגנה מסוימת חרגה בצורה כזאת רצינית שהיתה מפרה את שלום הציבור. זהו היה השיקול שהנחה את מפקד המחוז אשר נתן את צו הפיזור שם. כך החוק וכך בוצע.

אני ארשה לעצמי לגלות. תוך שיחה טלפונית הוא אמר לי: עכשו שקט פה. אמרתי לו, אתה חושב שזה נגמר. עכשו זה מתחיל. ואני התכוונתי לדעה הציבורית, לטרוניות בעתונים. אנחנו יודעים שזה תמיד יהיה כך.

כאשר דברתי על אחריות של שמירת אזורי בטחון, אני אצטרך, למען הפרוטוקול, לומר, שזה איננו כולל מקרים של התקלויות רציניות שיש צורך בפעולה שם. ברור, שהצבא מתכוון לשלוח את התגבורות הדרושות.

ש.ר-המשטרה מ. הלל:

היה ענין "סבנה". ישנן יחידות של הצבא, שיש להן גם מידת אמון וציוד מעל ומעבר למה שאנחנו יכולים לקבל. ברור לנו, שהצבא מתכוון להמשיך ולמלא את התפקידים המוטלים עליו.

מר ח. קוברסקי:

כשאמר שר המשטרה, שהבעיה אינה רק בעיה בטחון, שאף לצמצם את הגדרתו. אלא, שכל נושא ההתגוננות האזרחית היא בעיה יותר רחבה. לרשויות המקומיות ישנם גופים מרכזיים בתחום זה, שהם מקיימים התייחסות חדשה בהכרה ובדיקה, וגם חשובות מעשיות, אם כי פחרונות יימשכו לתקופה ניכרת. די אם אזכיר את הנושאים בקצרה, אם נושא של נקיון המקלטים והחזקה השוטפת; אם זה נושא של שירותם של הכבאות, אבטחתם של חופי הרחצה, פעולותיהם של שירותי מגן דוד אדום והבאת נפגעים, או דרכי פעולתם של אנשי הג"א, ועוד שורה ארוכה של נושאים.

בעקבות המאורעות, ביקש, שר הפנים,

שהמשרד ישים דגש מרכזי בעבודתו אפילו על חשבון נושאים אחרים, וביום ראשון קיימנו דיון רחב יחד עם כל הממונים על המחוזות, והחלטנו על שורת פעולות, כדי שבנושאים שאנחנו מעורבים בהם נעשה כמיטב יכולתנו, ואנחנו בעיצומה של עשייה כדי להבטיח התארגנות יותר טובה במסגרת האמצעים והכלים שעומדים לרשותנו.

החלטנו להקים מטה בכל משרד שיעסוק בזה. שחררתי את אחד מסגני מכל תפקידיו במשרד, והוא יתפנה כמה זמן לכל הנושא הזה, כדי שבמשרד תהיה כתובת אחת שאחראית לנושא, וכל הגורמים שנמצאים בקשרים עם המשרד, ידעו לפנות לאיש אחד. הוא יעמוד גם בראש מטה החירום שמשתתפים בו אנשי השלטון המקומי - תפקידים מיוחדים, ויהיו בעניין זה גם מהמשטרה והג"א בקשר אתם, כדי שפעולותינו תהיינה ידועות להם ומודרכות על-ידם.

אני רוצה לומר, שמר מקוביץ

בעל עבר בטחוני עשיר. הוא היה 20 שנה בצבא קבע, ויש לו נסיון לארגן עניין זה.

תפקידו של מטה זה לעסוק במרוכז

ובמתואם בכל אותם הנושאים. יש לבדוק את הערכותם של הכבאות.

זה כולל גידול הגרעונות?

ד. קורן:

הדבר האחרון שמטריד אותי זה

מר ח. קוברסקי:

הגרעון. אז יהיה עוד 20 מליון

לירות גרעון. בסופו של דבר, גם גרעון שהטריד אותנו, השנה מכסים אותו.

לא בנושא הכבאות נמצה את הויכוח

על עניינים אלה. אם כי אני מסכים שהמשאבים שהועמדו ע"י המדינה בתקציבה לעניין זה, אין בהם תשובה. אם היום מחזיקים שירות כבאות, ואנחנו בתקופת הכנסת היוצאת קדמנו את הנושא, הוספנו כ-300 אנשים לשירות הזה, וזה לא מעט. כל האינטליגנציה העובדת והנוער, לא רואים אתגר לעבוד בכבאות. אבל, עצם העובדה שניתנו והוקצו המשאבים כדי להגדיל את כח העבודה. היום מלאנו את התקנים כפי שנקבעו לפני עשר שנים, וזה ברור, שבפחות מ-700 כבאים, אין תשובה לבעיותיה של מדינת ישראל, וצריך לבדוק את זה ולבוא בתביעות חדשות. אם כי דווקא בתחום הציוד, אני חושב שהתקדמנו עוד יותר ואין הרגשה שהבעיה היא בעיה ציוד. הבעיה, בעיקרה, כח-אדם.

אני חושב שאנחנו נצטרך לבדוק

כל שירות מאותם שירותים שהזכרתי, להגדיר הגדרה חדשה, גם לרענן ולהפיץ בצורה פופולרית לכל נבכי הציבור את כל מכלול ההוראות החוקיות, ההנחיות וסדרי הקבע בנושאים אלו. אל תשכחו שאנחנו מופקדים על מערכת פיקוח של שלטון באמצעות נבחרים. אנחנו צריכים את כל זה להפעיל דרך 200 רשויות מקומיות שהן מנוהלות ע"י נבחרים, ואתם יודעים את הפרובלמטיקה של קיום אחריות.

יש מאמץ משותף סביר גם מצד מרכז השלטון המקומי והרשויות המקומיות להדבר, לא להחכך. למצוא פתרונות לבעיות, ואני מקווה שההערכות החדשה תחרום לעניין הזה.

בין הנושאים ישנו העניין של אחזקת מקלטים. מי שקרה בעתון כיצד נראו המקלטים במעלות, אם כי אני לא אומר שזה הפתרון למצב שהיה שם. לא הג"א ולא הרשויות המקומיות, הצליחו לפתור בעיה זו. אינני יודע אם אנחנו נותנים תשובה נכונה. אבל, במצבים כאלה, אתה מוכרח לתת תשובה סבירה לפי מיטב ההבנה והמאמץ שאתה יכול לממש אותם.

אמצנו לעצמנו קו חדש שאומר, שבכל רשות מקומית, ללא יוצא מן הכלל, מוכרחים להיקבע תפקידי קבע של האחראיים לענייני בטחון. יש בעיריות, גם גדולות, כמה מחלקות. מה שדרוש היום, זוהי חוליה קבע שתפקידה לעסוק רק בזה ברשות.

אנחנו עומדים לבחון באותה מסגרת את כל נושא המתנדבים והפעלתם בחוץ רשות מקומית. בעניין זה יש דוגמאות מצויינות בהרבה רשויות מקומיות. יש גם מקומות שלא מחחילים להשתמש ביוזמה של נכונות האזרחים להתנדב לפעולה.

הדבר האחרון - למען הדק הקשר והמגע ברשויות המקומיות, לא הייתי מחלק בין ערים וישובים קטנים. ישנן ערים מאורגנות, וישנן ערים מצויות בחוסר יכולתן להושיע את עצמן. ישנם ישובים קטנים שהם למופת, וישנם בהיפוכו של דבר. יש לנו רשימה של ישובים, שלפי דעתנו, לא יכולים לעזור לעצמם.

אנחנו באנו בדברים עם אגף כח אדם במטכ"ל, ובקשנו הקצאת כח אדם של עתודת מילואים של אנשים בעלי נסיון ארגוני ופקודי לאותן עיירות שהן טעונות טיפוח. אנחנו נוכל לסייע ע"י הצבת אנשים מסוג זה לעזרתה של מועצה מקומית, ולפעמים במקומה של הרשות המקומית.

הערה אחרונה - אני חושב שהגיעה השעה לבדוק יחד עם מפקדת הג"א את כל הנושא של הקשר בין הג"א לרשות מקומית. ראיתי את אנשי הג"א בזמן המלחמה. מה הייתה התמונה? מצד אחד, יש כח אדם מגוייס בגיוס מלא באיזה מקום, והרשות המקומית שותקה לגמרי. בני-גיוס היו בצבא. הג"א שזה כח בלתי מגוייס, ישב במקומות ריכוז, והיה צריך להיות מוכן כאשר יקרה משהו. החנויות היו סגורות. ראיתי איך חנווני ישב מול חנותו בתוך מקבץ של אנשי הג"א והחנות סגורה. צריך לבדוק את הקונספציה בחוץ ישובים קטנים. לא מוכרח לשבת כל כח-האדם במצב הכן, ולרשות המקומית אין שום מעמד כלפי כח זה.

לכן, צריך קשר מסויים, הרבה יותר מחייב, עם פתרונות בין הג"א לרשות מקומית. כי אם ישנה תפיסה של התגוננות אזרחית, זה חייב להיות בתפיסה יותר כוללנית שמתחשבת בכל מכלול הצרכים שקובעים את המוראל. כי, לדעתי, זו המטרה הסופית של העניין.

אולי תתייחס למדיניות של חלוקת נשק? ב.צ. קשת:

מדיניות חלוקת הנשק, אינה נקבעת ע"י משרד הפנים. הוא רק גורם רישוי. אבל, הוא נותן רישוי לפי הנחיות המשטרה. הוא אינו יכול להוציא רישיון למי שהמשטרה לא המליצה עליו. ח. קוברסקי:

אני נסחתי את שאלתי לא בצורה נכונה. מה עמדתך לבעיה? ב.צ. קשת:

ח. קוברסקי:

אני אומר עמדה אישית.
המפכ"ל העיר כאן הערה בעלת משמעות גדולה מאד. יש לזה כמה היבטים. חלק נשק בצורה מאד פשוטה ובמצבים רגישים ובריתחת דעת ודם - אני לא יודע מה יקרה. אני חושב שהדבר הזה צריך להתברר בפורום משותף של מערכת צרה, ואז כל גורם יבצע לפי הנחיות שתיקבענה.

היו"ר י. תמיר:

קבענו דיון בסעיף נוסף, והוא הצעה לסדר-היום של חה"כ לויך בענין הצעות במוסדות בבירה. ההצעה הועברה לוועדת הפנים, ועמנו יושב חה"כ לויך. נוצר מצב, שנצטרך להקדיש את כל הישיבה לבירור המרכזי הזה, ואני מבקש סליחה על שהטרדנו אותך. אם אני לוקח בחשבון, שכל אחד יקדיש כמה דקות לדיון ויהיה סיכום - לא נספיק לדון בהצעה שלך. אנחנו נדון בהצעה שלך בהקדם האפשרי.

א. שרליץ:

אני מבקשת להעיר הערה כמעט אישית. יש פה חברים שיודעים שאני שמחה שדיון זה מתקיים. נפל עלי, במלחמת יום הכפורים חפקיד מוזר, לגייס מתנדבים לשמירה ולהגנה מרחבית בגליל העליון, ואני ערעתי על חפקיד זה ומלאתי אותו כחיילת טובה, ומאז אני מחפשת איזשהו מקום שאפשר לדון בנושא. לכן, אני שמחה שניתן לדון בענין הזה.

אני רוצה לצרף לזה הערה מתודית. הנושא עומד לסדר-היום גם בוועדת חוץ-ובטחון. נדמה לי, שהמפכ"ל עובר מיד לשם, והייתי מציעה, מפני שאני רואה בכפל השירותים ובכפל סמכויות אחת מנקודות התורפה, למצוא דרך שהמשך הדיון בנושא זה יהיה משותף לשתי הוועדות. דברתי על זה גם עם יו"ר ועדת חוץ-ובטחון, כי הנושאים קשורים וכרוכים.

נדמה לי שאנחנו חשים שצריכים להגיע לפיקוד אחיד. הייתי מציעה שהמשך הדיון יתקיים בדרך זה או אחרת במשותף.

לדברים שהעירו פה. יש בארץ, לדעתי, עתודה גדולה מאד של כח אדם, שאפשר לגייס אותם לתפקידי שמירה בתנאי שזה ייעשה בצורה מסודרת. מסודר גם לגבי גיוס וגם לגבי טיפול. סמל משטרה אחד מאומן, יכול, לדעתי, להפעיל על-ידו ארבעה אנשי מילואים ממין זה או אחר, במידה והוא יודע שתפקידו להפעיל את האנשים האלה.

אני חושבת, שר המשטרה, שלא הבנת נכון את טענתם של ועד הורים ארצי. ועד הורים ארצי חוזר ואומר: אנחנו מוכנים לארגן שמירה בבית-הספר, בתנאי שאתם תגידו לנו, מי הסמכות הממונה על הענין זה. מי מנחה אותנו, ולמי מדווחים. החוליה הזאת חסרה לחלוטין. מסתובבות אמהות וקצת ילדים במבנה בית-הספר, וכאשר אנחנו משוחחים אתם, אנחנו שומעים, שהם לא יודעים, למעשה, מה הם צריכים לעשות אם נתקלים בבוקר במזודה חשודה או בשלושה חבלנים. את מי הם מזעיקים, ובאיזה אמצעי אזעקה.

אם מדברים על מילואים משני סוגים, אפשר לגייס אנשים במבנים מאלה שהוזכרו, כאשר להם יש זיקה אישית לאוחו מבנה בתורנות מסוימת.

דבר שני - אני מקווה, כשמדברים בלשון זכר, הם מתכוונים גם למין נקבה. קראתי מודעה בעתון של ראש עירייה מסוימת, שמחפש מתנדבים והוא כותב: "גברים בלבד".

אפשר לגייס חיילי יחידות מילואים שאינם מגוייסים כולל סטודנטים, סטודנטיות ואנשי מחקר. התלוננו כל הזמן שלא גייסו אותם. תעשו מהם יחידת מילואים כזאת.

אני יודעת את קשיי המחשב של צה"ל. אבל, בכל זאת, אני מציעה להשתמש במחשב ולהוציא ממנו את הידע. זה לא עניין של 3 חדשים. אפשר לגלות את היהודים האלה ולגייס אותם לאותה יחידת מילואים, שיידעו שהם מתגייסים לחודש ימים ומקבלים אמונים ויצטרפו ללכת למקום ששולחים אותם, אם זה במעלות, או ביבנה ובכלל לשובים חלשים. צריך לתגבר את הישובים החלשים.

צריך לחשוב מה מחזיקים אנשים אלה ביד: אקדח, אלה או משרוקית, אינני יודעת.

אני רוצה להזהיר את כולנו, מתוך נסיון, מתקוות בפנסיונרים. עשו את הנסיון בזמן המלחמה ואחריה. הצענו לפנסיונרים לצאת לעבודה תמורת אותן אפשרויות, מבחינת הכנסה כפולה ומס-הכנסה והם לא באו ללשכת העבודה.

ד. קורן: דווקא באו הרבה מאד.

א. הרליץ: תאמין לי, זה בדוק.

ד. קורן: מפעל "נשאר" הופעל ע"י פנסיונרים.

א. הרליץ: מה שאני אומרת זה נכון. הייתי אומרת, ששוטר יחזור למשטרה, אבל פנסיונר לא יבוא למשטרה. פנסיונר ממפעל "נשר" חזר ל"נשר". פנסיונר, שאין לו קשר טבעי למקום מסויים, משום מה, לא יחזר.

יחידת פס"ח מפיקודה העליון ועד האחרון, מבוססת על אנשים פנסיונרים אשר, לדעתי, מבוגרים מדי, ואני מציעה לבדוק את זה.

י. מרקוביץ: יחידה זו לא מבוססת רק על פנסיונרים.

א. הרליץ: נדמה לי שפה חסרה עוד חוליה, אם זה נכון, כפי שאומרים במעלות, שהיתה אשה שהזעיקה מגן דוד אדום. האם גם כשיש כפל שירותים, אין פתרונות טכניים, כאשר מזעיקים אחד מוזעק היתר?

ש. רוזליו: הבעיה הזאת לא עומדת. האשה אמרה מה שאמרה, אבל זה לא כך.

א. הרליץ: יש רושם שצריך להדק את הקשרים בין גורמים שונים.

דבר אחרון - אני מצטרפת לכל מי שהציע שלא ניתן לכל ראש עיר לארגן חיל משמר של עצמו. אני רוצה שנציע לראשי הערים להפסיק לפרסם את המודעות האלה. קודם כל, מניין לנו, שאיזה חבלן לא יירשם ביחידות אלה?

הערה אחרונה - רובנו ותיקים בעניין הזה, שיש פיגועים. זה לא חדש לנו. אני מציעה לחשוב, מה ההבדל בין מצבנו היום, למה שהיה במאורעות 1936, 1939. הייתה לנו הרגשה: א. של שותפות יותר גדולה, ומבחינה זו, עניין ארגון משמר אזרחי חשוב; ב. בכל זאת, הייתה הרגשה של איזו יד שמכוונת את כל העניין הזה וגם אם אין נשק. אנחנו קשורים למישהו והוא מיד מתייצב. אנחנו נצטרך להיות מודעים לכך, שלאוכלוסיה יש הרגשה שאין יד לכל העניין הזה, מפקד אחד שעומד מאחרי זה, ונדמה לי שאם בדיון ועדה זו ובוועדה שניה נציע ונדע, ואני רוצה להציע לשר המשטרה, נדמה לי שאתה צנוע מדי. אינך מעז להזעיק את הממשלה די הצורך על-מנת שיצמדו לרשותך תפקידים אחרים

בכוח אדם אחר, אם אמנם הממשלה עליך הטילה אחריות זאת. ואנא, במידה
והוועדה הזאת יכולה לעזור לך, תהיה פחות צנוע בענין הזה.

היו"ר י. תמיר:
אני סבור, על דעת כל חברי ועדת
הפנים, שאנחנו מחייבים הקמת
ועדה משותפת לעניינים מסוג זה.

א. הרליץ:
אנשי הג"א עשו עוד דבר. הם
תפסו מבנה ציבורי ומועדוני
נוער, ואי-אפשר היה לתפקד בישובים אלה.

מ. ורטמן:
אנחנו דנים בנושא הזה אחרי
ההתפתחויות האחרונות, התפתחויות
דרמטיות, וברור שישנן השלכות על צורת הדיון. מאחר ואני חושב כמו רבים,
חובה עלינו לגשת לנושא הזה בקור רוח ללא עצבנות וללא התרגשות במקרים
אלה או אחרים. אני אומר גם כלפי חברי כנסת שמתלהבים מדי פעם במקרה
שהענין רציני ביותר, ואין כאן לאף אחד פתרונות מושלמים. אני לא
שמעתי מאף אחד שמהשוויל מוציאים פתרונות. אנחנו חיים במציאות מסויימת,
ונחיה בה שנים רבות.

גם אם ישנם ויכוחים מדיניים -
אם כי אני חושב, שבנושא זה גם האופוזיציה צריכה להיות מרוסנת, כאשר
מדובר בבטחון ובהגנה על יהודים. מוטב לא להגרר אחרי פתרונות קלים
וללמוד מעמים אחרים, כיצד הם נוהגים כאשר עולה ענין בטחוני שנוגע
לכל האומה, בהשוואה לנושאים אחרים, ויכולים להרשות לעצמם לגלוש מעבר
לטעם הטוב.

אני חושב שבשום מקרה אנחנו לא
יכולים לקשור שני דברים ביחד. משטרת ישראל לא קובעת מדיניות. היא
מבצעת. היא לא צריכה להיות קורבן להתקפות ולהשמצות מצד גופים שונים.
משטרת ישראל מבצעת את תפקידה בתנאים קשים ביותר, ואני חושב שאנחנו
מכירים את המשטרה מקרוב ויודעים מה התפקידים שלהם ויודעים מה הם
מבצעים ומה עומד בפניהם.

איני יודע כמה טיולים ישנם היום,
כמה מבקרים וכמה תיירים ישנם
היום. כל רגע יכול לקרות משהו. ההבדל בין המשטרה לצבא הוא בכך, שהצבא
לא עומד בגלוי בלי הגנה מינימלית. את המשטרה אפשר לבקר ולכתוב מאמרים
נגדה. אני מתפלא על אנשי המשטרה שרוצים לשרת בה. לפחות נציגי ציבור
חייבים להיות מאופקים ולתת את הכבוד הראוי למשטרה ולעודד אותם במעשים
שהם עושים.

גם אתמול היתה הפגנה. זו היתה
הפגנה של אנשי מעלות. הם היו שקטים. הצטרפו אליהם אחרים שעשו "פנטזיות".
המשטרה לא יכולה לסמוך על נסים. אני ראיתי את העתודה המשטרתית שהגיעה
לקריה.

לצערי, אני חייב להגיד - אנחנו
במו ידנו יוצרים פניקה מיוחדת בציבור. אני חושב שמשנה דיון צדק כאשר
אמר בכנסת, שאי-אפשר על כל גג בית-ספר להעמיד צנחנים.

הכל מפרסמים אצלנו. אתה יכול
למצוא את כל נקודות הבטחון שאנחנו עוסקים בהם. אנחנו אומרים לחבלנים
איפה הם יכולים ללכת.

על מתאבדים. בזמן המאורעות לא
היו מתאבדים. היום ישנם. הם יכולים להגיע לת"א, גם לירושלים כדי
לתפוס בני-ערובה. אנחנו משדרים ומצלמים ומראים אפילו איך להכנס ובאיזה
צד אפשר להכנס לבית-הספר.

אנחנו צריכים לחפש פתרון איך להרגיע את הציבור. לקבוע אמצעי קבע כדי שתהיה מינימום שמירה, נוסף לזה תבוא המשטרה כדי לתגבר.

מספיק לנו שבמלחמת יום הכפורים הטלוויזיה והרדיו דווחו על רמת-דוד. נתנו הוראה למרכז סוריה איך להגיע לרמת-דוד.

י. בארי: מי היה אחראי לאותו שידור?

מ. ורטמן: אינני יודע מי היה אחראי.

היו"ר י. תמיר: הגשתי שאילתא לפני כמה זמן ושאלתי, כיצד ייתכן שמפרסמים את מקום הפיגועים. זה מראה לאויב איך לכוון את הדברים היטב.

מ. ורטמן: אי-אפשר לסגור הרמטית את המדינה. כל מי שמציע אקדחים -

אני מזהיר את עצמנו מחלוקת נשק.

נ. אליעד: באיזה בית לא היה בו נשק?

מ. ורטמן: אני לא דואג לת"א, לחיפה ולקיבוצים אם יש שם נשק.

אני דואג למצב שנהפוך את הישובים, בעיקר ישובים שהם על הגבול לעיירות נוסח המערב הפרוע, וצדקו אלה שאמרו, איזה אסון היה קורה, אילו אנשים אלה היו מצויידיים בנשק.

אני מקווה, שהמשטרה תבדוק כל אחד, לא רק אם הוא איננו בעל פלילי, אלא אם באמת הוא זקוק לנשק להגנה אישית. אנחנו לא יכולים להגיע למצב, שכל אחד יעשה דין לעצמו. היום זה כך, מחר יעשו חשבונות פנימיים וחיצוניים. לא זו המטרה.

אני מציע שנגיע לחאומים ולפעולות משותפות. אני חושב, בקשר לקביעת מפקדים בישובים מסויימים, שהצבא צריך לספק אותם אליו, ולא לעשות משהו ביניים. או שישוב נמצא תחת פקוח של הצבא, או ישוב רגיל, שהמשטרה אחראית לו. אבל, משהו ביניים, אני לא מציע לעשות.

ח. קוברסקי: לא דברתי על מפקדים. דברתי על ספוח אנשים בעלי נסיון, כעזרה

לראש המועצה לארגון נושאים אלה.

מ. ורטמן: זו פעולה של רשות מקומית. הוא יכול לספח את מי שהוא רוצה.

אני רוצה להפנות את כל המחשבה שלי למשרד הפנים. לדעתי, משרד הפנים חייב לאחוז באמצעים כדי להבטיח תנאים נוחים להגנה במוסדות חינוך, מועדונים, גני ילדים, מוסדות ציבור וישובים. בקרנו בהרבה ישובים וראינו באיזה מצב נמצאים המקלטים ובתי הספר. אני חושב שמשרד הפנים חייב למצוא את התקציבים לכך, שבשטח בי"ס יהיו גדרות, תאורה ויהיו שערים שאפשר לשמור עליהם. ואם ניתן - זה אולי שייך למשרד החינוך - להוציא את המשרדים של בית-הספר מאגף הלימודים כדי לנתק כל מגע. מה יכול לחפש אזרח בבית-הספר? הוא הולך למשרד.

אני לא מאמין, שהורים יוכלו לשמור. זה חשוב להרגעה. אבל, באמצעים פיזיים יהיה יותר קל להגן.

דבר אחרון - איני יודע לאן הצעת החוק שדיבר עליה השר הלל תבוא. יכול להיות שתבוא לכאן. דברנו כאן שרוצים שוחיקי המשטרה שהשתחררו יחזרו לקבל תפקידים על עצמם. אנחנו לא חיים בתקופה שמפרסמים מודעה ומיד באים מתנדבים. יש מושג חדש, התנדבות בשכר. גם בשביל שכר צריך מתנדבים, וכדי שאנשי משטרה יתנדבו, וישנם ביניהם רבים בני 55-50, צריך לנתק את הזיקה בין הפנסיה לבין מה שהוא צריך לקבל.

שר-המשטרה מ. הלל:

זו ההצעה שלנו.

נ. אליעד:

היה לי חלק ביוזמת הדיון הזה, ואני רוצה להביע את דאגתי העמוקה ואת אכזבתי מהרבה דברים ששמעתי. לא חשבתי שאני אשמע דברי הצטדקות והגנה, טוטלית כמעט, על מה שקרה, ולהסתחר מאחרי סיסמאות של פניקה, התלהבות, ולבוא ולהגיד לאינטלגנציה הגבוהה שאנחנו לא מבינים שאי-אפשר לחלק נשק לכל אחד, שאיננו מבינים שאי-אפשר להגן על כל בית. כאילו שאנחנו חשבנו שמליון וחצי יהודים ישמרו על מליון וחצי יהודים. כאילו שאיננו מבינים שאי-אפשר להטיל משימות בלתי אפשריות על המשטרה.

חברי כנסת נכבדים, ואדוני השר - אני מביע את צערי. אני מרגיש דאגה גדולה, אם זהו קו המחשבה של האנשים האחראיים לבטחון הפנים של מדינת-ישראל. היתה קרית-שמונה, מישהו דיבר מלה. במשך חדש ימים לא ישבו להפיק לקחים.

שר-המשטרה מ. הלל:

זו לא אמת.

נ. אליעד:

אני לתומי הצבעתי להעביר את העניין לוועדת חוץ ובטחון.

שר-המשטרה מ. הלל:

אם אתה מדבר על ועדה של הכנסת - אני לא יודע. אם אתה אומר

שלא ישבו והפיקו לקחים - זה לא נכון.

נ. אליעד:

אני מדבר על ועדת חוץ ובטחון. לבוא אחרי מאורע איום, שפתח פתח חדש במלחמה, אין ספק שזו היתה פעולה שפתחה שיטות חדשות. מישהו בא וביקר את המשטרה. מישהו אמר: למה המשטרה לא הצילה. היתה ועדה, ואני תושב שהציבור קיבל את זה יפה והבין את זה ונתן אשראי. אבל, לא עובר חדש ימים, ואנחנו שומעים שוב שנכנסים לבית-הספר במעלות מחבלים. אני מסכים שאתה לא צריך לבטל טיולים. זו היתה בקורת קטנה. זה נשמע ברפיון. הכוונה לא היתה לזה. גם אם אדם לא רוצה לבטל את החיים הנורמליים. האם זה משחרר את אותו גוף שנותן רשיון כזה להעביר הוראה לתחנת משטרה קרובה כדי שחפץ עיין ותשלח לשם תגבורת?

המפכ"ל מודיע בעתונות, שצריך לנהוג ביתר זהירות, שיש איומים. העתונות מלאה. זו פניקה, זו התלהבות אם אנחנו אומרים, אדוני שר המשטרה, איך זה קרה שאותה תחנת משטרה קרובה שהיתה צריכה לדעת שיש מאה תלמידים בבית-ספר במעלות, ואחרי מה שקרה בקרית שמונה, וידעו שמחבלים ירצו לתפוס בני ערובה - האם זה באמת, פניקה, הסחה.

כשבאים ומתווכחים על נקודות אלה -

אני מעז לומר, שאנחנו לא יכולים לעשות למעלה מכוחותנו. זה ברור. אני בהחלט חושב, לו המפקד האזורי היה אומר: עכשו יש יותר מדי טיולים, האזור הזה מסוכן, אין לי כח לאבטח, לכן אני דוחה את הטיול הזה. יהיו שני טיולים פחות. האם ע"י זה בטלנו את הטיולים?

אני לא אגיד שאנחנו יכולים לפתור את כל הבעיות. אלה הנקודות שאנחנו צריכים לחשוב ביחד.

אני רוצה לומר, ולדעתי, אמרנו את זה מהיום הראשון שהתחילו הפיגועים של מחבלים בצורה קשה, שלא רואים מה פה קורה. קו המחשבה היא לא נכונה כשאומר השר, צה"ל עסוק בדברים יותר קשים ולא צריך להכביד עליו.

שר-המשטרה ש. הלל:
גם מלחמה שלנו, וזה לגטימי, כאשר נמצאים בעת ובעונה אחת בשתי מלחמות, אז אתה יכול להגיד שיעשו אותו צנחנים וחי"ר. אנחנו צריכים לאפשר לצה"ל להעריך באותם דברים שיכול להעריך בהם יותר וצריך להעריך ביחד כוחות מה שיש לנו.

לאחר ההתראות, האם ידוע לך או לא ידוע, איזה כוחות בטחון הוקצו לאזור בכלל, כולל במעלות? הוקצו כוחות מכסימליים של הצבא כולל שמירה בישובים. הוקצתה שמירה של 15 אנשים באותו ערב במעלות.

נ. אליעד: ואיפה הם היו?

שר-המשטרה ש. הלל:
זו שאלה אחרת. נכון שאיך לי ניידות של משטרה ונכון שזה לא קרה בזמן שהיו בתנועה על הכביש. אני מסכים שצריך לבדוק את השאלה הזאת.

נ. אליעד:
כשם, שחלילה היתה פורצת מלחמה בחזית הירדנית או המצרית, לא היינו חושבים אחרת מאשר כך שצה"ל צריך להתגונן. כך, לדעתי, צריך לחשוב את חזית המחבלים.

שר-המשטרה ש. הלל:
כאשר היתה מלחמת יום-כפור והיה חשש של התקפת הירדנים - לקחו את מיטב הכוחות ושמו בגולן ובסיני.

נ. אליעד: אבל היה פיקוד.

שר-המשטרה ש. הלל: גם פה היה פיקוד.

נ. אליעד:
אני מתכוון, כמו שיש פיקוד צפון ומרכז - צריך להיות פיקוד בחזית למלחמה במחבלים. זו דעתי. תחשבו על זה עוד-פעם. אני טוען שזה נושא בפני עצמו, על גבולותיו, על נושאו הוא, ואי-אפשר לעשות אותו כנושא משני. כשיהיה פיקוד מיוחד לחזית במלחמה במחבלים על כל האביזרים, על כל התקציבים, על צוות המוחות שיעמוד לרשותו - אני מאמין שאז נוכל לפתור את הנושא הזה.

א. ורדיגר:
איך כוונה לפגוע במישהו ולא להאשים. אנחנו לא רוצים להחריף את הנושא ולא חושבים להכנס אליו ולראות מה קרה. דובר על זה רבות. איני חושב שכאן צריך להאשים, במיוחד שיש ועדת חקירה. אנחנו יושבים עכשו בכדי לשוחח על הדרכים לעתיד.

אני חושב שהרדיו והטלוויזיה, ובמידה מסויימת העתונות, לא יכולים להיות מופקרים. אני חושב, שהטלוויזיה והעתונות תורמים: א. לפניקה. ב. הם משמשים מורי-דרך לכל מיני שונאי ישראל ומחבלים למיניהם מה לעשות ואיך לבוא. אני חושב, שהוועדה הזאת, צריכה בנושא זה להגיד את דברה. יושב כאן חבר רשות השידור. בהזדמנויות שונות התייחסנו לנושא הזה.

איני יודע אם הממשלה מתפנה לדון בהפקרות הזאת. האם אנחנו במדינה מופקרת, כל אחד יכול לעשות מה שהוא רוצה? כשאני קורא את העתונים אני רואה שהעתונות מוסרת פרטים, מכוונת ומדריכה ואיני יודע אם יש מומחיות גדולה מזאת. צריך לתת את הדעת לענין זה.

אני חושב, שעד עכשו לא ראיתי במודעות ברחובות ובעתונות קריאה מטעם הממשלה וזרועות הבטחון, הקוראים לציבור לעירנות בטחונית פנימית. היו מקרים בעבר, לפני שנים רבות, שהיו מודעות כאלה. הציבור צריך לדעת, אמנם לא להתפס לפניקה. אם זה הג"א - הוראות ברורות איך לנהוג במוסדות במפעלים גדולים. צריכה להיות יד מכוונת. את זה לא רואים.

פיצול של ענייני הבטחון הפנימי בין הרבה רשויות, ועדה ממשלתית ובין-משרדית וועדת הכנסת זו או אחרת, ובכל רשות מקומית. הפיצול הזה, בוודאי לא יביא טובה, ולכן אם רוצים לחפש את הגורם אשר צריך להיות אחראי לריכוז הנושא הזה - אני לא רואה גוף אחר מאשר משטרת ישראל.

השאלה היא, מניין תיקח את הכוחות. שמענו כאן כמה מקורות ששר המשטרה הזכיר. יש ענין של משמר הגבול. אני יודע, כאשר בת"א היו חששות של פגיעות בציבור, ראינו פחאם אנשי משמר הגבול. אני חושב שמשמר הגבול יכול לתרום כאן.

אפשר לגייס הג"א שיהיה תחת פיקודה של משטרת ישראל. הכתובת צריכה להיות אחת ויחידה.

אני חושב שאנחנו לא צריכים להאשום אחד את השני. אני לא הייתי מרוצה מצורת הדיון שהיה אתמול במליאת הכנסת, אבל כל אחד חופשי להגיד מה שבלבו. אנחנו צריכים לשמור קצת על כבודנו העצמי. אתמול שוחחתי בכנסת עם כמה יהודים מארה"ב, אנשי ציבור, והם פשוט אינם מבינים מה שקורה כאן. הפניקה הזאת והבהלה הזאת. ההאשמות ההדדיות. מלחמת אחים על כל דבר.

בקשר להפגנות שפוזרו. אני מצטער מאד. אני לא מקבל את הסבריו של השר, שההפגנה הזאת, כפי שפוזרה ובצורה שפוזרה - האם זה היה במקום. אנשים אלה אינם חוליגנים. הם לא פגעו באף אחד וגם לא היה חשש שיפגעו במישהו.

שר-המשטרה ש. הלל: אנשים מכובדים צריכים להתנהג בצורה מכובדת.

א. ורדיגר: זו היתה שגיאה. אני מקווה שבעתיד זה לא יקרה.

היו"ר י. תמיר: אנחנו גוף פוליטי. אבל, לפעמים גוף פוליטי מתעלה מעל הרגשות מפלגתיים סיעתיים ומתוך אחריות לאומית הוא מתייחס לנושאים כאלה בהתאפקות. אל נחעלם מן העובדה שאין להפריד מהתנהגות העם בארץ ומהעובדה שלו היתה קמה ממשלת ליכוד לאומי, כל הדברים האלה היו נעלמים כהרף עיין.

אני אומר במלוא ההכרה. שורש הרע הוא, שאי-אפשר לקיים ליכוד מול האויב במסגרת הבטחונית, הצבאית או המדינית. צריך גם נפש אחת, אחדות לאומית.

הכינותי טיוטא על דעת עצמי, כי הויכוח הוא על-סיעתי, לסיכום הדיון, ואני אקרא ואסיים את דבדי.

(היו"ר קורא טיוטת סיכום)

אני מציע לקבל את הטיוטת הזאת,
ואם יש צורך אנחנו נמשיך בישיבה

היו"ר י. תמיר:

הבאה.

מה בקשר לחלוקת נשק?

א. ורדיגר:

אני שותף לזה שצריך להרגיע
את הציבור שלנו. השתררה הרגשת
רוח רעה. ניסיתי לעשות זאת במעלות. צריך לתרום להרגעת הרוחות. זה דבר
שחלוי בנו. בהתנהגותנו, בהתאפקות בדיבור גם בכנסת. אני חושב שבכנסת
קל לבקר אחרים. בכנסת עושים דברים שגורמים לבהלה. בזה שנאמר, שבבי"ס
מעלה הגליל לא למדו, זה בדיוק מה שהמחבלים רוצים. אני מבקש שהיו"ר
יכניס עניין זה להחלטות.

ד. קורן:

אני כופר בעניין הזה שיש פיצול
ארגוני בין הצבא והמשטרה. יש תאום ביניהם. לא ייתכן, שצה"ל שבנוי
לפעולה מסויימת, יצטרך לעסוק גם בפעולה אחרת. בזה עוסקת המשטרה.
אני מציע לוועדה שתטריח את עצמה ותיפגש עם פיקוד צפון וחשמע, שהטענות
שלנו הן טענות שאינן עומדות במבחן המציאות ואין חריגות. יכול לקרות
משהו. אבל, בדרך כלל, העניין מתואם ויש פעילות מסודרת, ומה שקרה עם
מפקד הג"א במעלות, הוא לא עשה דבר נכון. הוא נהג אגד, שיש לו תפקיד
לשמור על מגן דוד אדם, והוא לא מפקד צבאי. מפקד הג"א הוא לא הגורם
שם. הגורם הוא פיקוד צבאי והפיקוד הצבאי היה במקום והמשטרה היתה
במקום.

כמה אנשים היו לפני המקרה?

א. ורדיגר:

לפני המקרה, צה"ל פעל בחזית הזאת
בצורה נמרצת. הורידו כוחות

שר-המשטרה ש. הלל:

במקומות אחרים, סיירו בכל המקומות והוסיפו גם שמירה לישובים. אתה
יכול להגיד, כח אדם שעומד לרשותנו, לא טוב. יכול להיות. אם אתם חושבים
שכולם ישנו - זו לא אמת.

הטלוויזיה לא יכלה למצוא אחד
לרפואה.

נ. אליעד:

אתה יודע מה הטלוויזיה מתפשט?

שר-המשטרה ש. הלל:

אין פיצול. יש חלוקת עבודה. יש
תיאום אחראי מאד. היות ואני

ד. קורן:

חי באיזור הזה, אני מתעניין בנושא הזה די הרבה ואני מוכרח להגיד,
העניין מסודר. לא אומר שאין כשלונות ואין בעיות אחרות. אבל, להגיד
בואו נעשה ביד אחת ונכניס את הכיבוי עם צה"ל עם שמירה, מקלטים -
זה לא הולך ביחד. צריך לחלק את העבודה.

בעניין מתן נשק במסגרת של התנדבות,

ופה אני בספק אם העניין של המסגרות, באופן כללי, צדיק - להיות בהחלטה
שלנו. אני מבין שכל ראש מועצה או ראש עיר זקוק לאנשים לעזרתו בחחומים
שונים. מישוהו שיהיה אחראי למקלט, אחראי לפינוי ילדים למקלטים. אנשים
כאלה דרושים. אני רוצה שלא נוסיף עוד גורם לגורם שנקרא גיוס למילואים.

נושא של חלוקת נשק למי שרוצה.

אני בעד, אם מדובר בשמירה על מקלטים ובעזרה לילדים. אני לא בעד מסגרת
נוספת שמאפשרת החזקת נשק לכל מי שנרשם. ראיתי מה שקרה במעלות, כיצד
באו אל ראש המועצה ודרשו נשק, והיינו צריכים להזעיק את מפקד הצבא באזור,
שהיה בדרך לשם לארגן יחידה שהיתה במקום. אני חושש מהעניין הזה של מליציה
אזרחית בנוסח המערב הפרוע.

ועוד דבר שצריך לסכם, אם
כי לא בתחום ישיר של ועדת הפנים. אני חושב, שהעובדה שהפסיקו את
הטיולים - זו שערוריה. יכול להיות שצריך לשנות מסלול של טיול זה
או אחר, או להוסיף עוד ליווי. אבל, להפסיק - זה בדיוק מה שהמחבלים
היו רוצים. צריך לומר לכל אחד, שנמשיך לטייל בנופי הארץ ללא הגבלה,
במיוחד בגליל, בהגבלות שאמרתי.

אני חושב שצריך להאריך את
תקופת המילואים עד גיל 60. לא רק שוטרים בדמוס באים בחשבון לענין
זה. גם אנשים אחרים שמלאו חפקידים אחרים, יכולים לעשות את זה
במסגרת של מילואים בהתנדבות.

דבר אחרון - לגבי איגוד ערים
לכבאות - זה מין "אשתו השנואה" של משרד הפנים. יש צוות שלם שעובד.
יש מכשירים. יש חקציבים, ומגישים אותו. אבל, הרשויות המקומיות אומרות,
מה שבתוך מסגרת המועצה המקומית קודם לתשלום לאיגוד.

היו"ר י. תמיר:
יושבת ועדת משנה לענייני
משטרה ובתי-סוהר בישיבה שקבעו מראש. אני מציע שבתום הישיבה שלהם,
ועדת הפנים תתכנס לסיום הדיון. אין לנו זמן לדחות את הנושאים האלה.
רשומים עוד חברים, ואני רוצה שהחברים יתבטאו.

ג.צ. קשת:
אני מצטער מאד. ראשית - ועדת
המשנה לא חסיים את הישיבה
ברבע לשלוש היום. עד שאנחנו מוצאים את הזמן המתאים, אנחנו רוצים
למצות את הזמן. שנית - אפשר לקיים עוד ישיבה. שלישית - נשמעת
דעה שצריך להקים ועדה משותפת עם ועדת חוץ-ובטחון. אני מציע שלא
ניחפז יותר מדי. אם כי ועדת חוץ-ובטחון לא גמרה בחודש ימים את
עבודתה. אנחנו לא יכולים לגמור בישיבה נוספת.

היו"ר י. תמיר:
יש ישיבה מחרתיים. נדחה את
סדר-היום שנקבע, ונקיים
את המשך הדיון הזה.

תודה רבה. ישיבה זו נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 11.15